

Broedvogelonderzoek Uilenbos - Hove april - juni 2017

Op vraag van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen startten we de voorbije lente het eerste broedvogelonderzoek in het Uilenbos te Hove. Met dit onderzoek wil Vogelwerkgroep ARDEA een bijdrage leveren voor een grondiger ornithologische kennis van dit waardevol natuurgebied, waarbij aangepast beheer kan leiden tot een doelgerichte bescherming van kwetsbare soorten. We denken daarbij vooral aan het creëren van stiltegebieden en rustzones waar betreding tot een minimum wordt herleid, alsook het behoud van oude loofbomen en dood hout als geschikte nest- en foerageerplaatsen voor holenbroeders.

Foto Guy Borremans

Methode onderzoek

Dit onderzoek werd uitgevoerd volgens de methode van de territorium kartering.

Hierbij worden alle zicht- en auditieve vogelwaarnemingen in kaart gebracht, aangevuld met andere gedragingen die op broeden wijzen, zoals toevallige nestvondsten en/of aanwezigheid van juveniele vogels. Daarvoor word een gebied op verschillende data en momenten bezocht,

Na een aantal bezoeken ontstaat op de kaart binnen zo'n territorium een groep punten, waar de onderzoeker bij benadering een grens omheen kan trekken. Het onderscheiden van de groepen punten, die vaak in elkaar overlopen, gebeurt met behulp van waarnemingen van tegelijkertijd zingende individuen.

Foto Kathy De Lange

Inventarisatieronden

Tussen half april en half juni bezochten we in totaal 8 x het gebied : d.w.z. 6 aangekondigde groepsbezoeken waarvan 4 in de voormiddag tussen 8 en 12u, 1x 's ochtends, 1x avond bezoek en daarenboven 2 niet aangekondigde bezoeken.

16 april	voormiddag	(HW, WS, KDL, GB, LVS, RM, ES, NS, NS, JVD)
29 april	voormiddag	(LVS, GB, ES, NS, KDL, WS, RM, LS)
14 mei	voormiddag	(LVS, JVR, MVR, KDL, GB, ES, JVD, RM)
17 mei	9:10-10:10	(LVS)
27 mei	voormiddag	(LVS, ES, RM, KDL, MH, GB, WS)
3 juni	5:30-8:30	(LVS, GB, KDL, WS, RM, HJ, JVD, MH, KB)
10 juni	21:30-23:45	(LVS, GB, KDL, WS, HJ, RM, JVD)
13 juni	8:15-11:30	(LVS, WS)

Bespreking van de voornaamste soorten

Foto Kathy De Lange

Bosuil

Op 14 mei vloog in het Zuidelijk Eikenbos een bosuil op met prooi (?) die werd achtervolgd door enkele alarmerende merels. De vogel verdween echter uit het zicht in de boomtoppen.

Bij de avondinventarisieronde op 10 juni werden er in totaal 5 roepende vogels waargenomen man, wijfje en 2 juvenielen in- en rond het Eikenbos en 1 juveniele vogel in het Zuidelijk Eikenbos (zie foto).

Gezien juveniele vogels rond die periode reeds zelfstandig voedsel zoeken ging het hier waarschijnlijk om 1 broedgeval. Omdat het territorium van een bosuilpaar max. 40 h groot is, is het niet uitgesloten dat de soort ook in het omgevende bos van Moretus als broedvogel voorkomt.

Middelste bonte specht

Foto Guy Borremans

Mibos is een nieuwkomer in Vlaanderen die zich vanaf eind vorige eeuw vanuit Wallonië in noordelijke en westelijke richting uitbreidde. De eerste zekere broedgevallen (4) over de taalgrens werden in 2000 vastgesteld in het Meerdalwoud. Sindsdien verspreidde de soort zich uit naar meerdere bosstructuurrijke loofbossen (vooral oude eikbestanden) in Vlaanderen (ca 100 broedparen) en Nederland. De eerste ingezonden waarnemingen van Mibos in het Uilenbos dateert van 21 maart 2013 (JD). Nadien volgden nog (tot op heden) een 40-tal waarnemingen, de meeste tijdens de periode februari-juni. Op beide, op de kaart ingegeven habitats, werden roepende en alarmerende adulte vogels vastgesteld, in het Noordelijk Eikenbos ook met een juveniele vogel op 13 juni.

Foto Kathy De Lange

Kleine bonte specht

Onze kleinste specht werd tijdens de onderzoekperiode slechts een enkele keer gehoord en gezien in april (bv. op 5 april 1 adulte vogel gefotografeerd – DVG). Het was dan ook verrassend dat we op 14 mei het nest met jongen ontdekten tijdens een waarnemings-ronde. Bij een volgend bezoek van de nestplaats, 3 dagen later, waren de jongen reeds uitgevlogen. Gezien het geschikt biotoop in de ruimere omgeving van het Bos van Moretus, behoort een 2de broedhabitat van “Klebos” tot de mogelijkheden.

Boomklever

Vermits er voldoende geschikte broedplaatsen aanwezig zijn, deels door de overjarige spechtenholten, blijft boomklever een typische broedvogel in de oudere bosbestanden van het Uilenbos.

Vermoedelijk broedt hij ook in het aangrenzende kasteelpark van Moretus te Boechout.

Foto Guy Borremans

Grauwe vliegenvanger

De Grauwe vliegenvanger is een schaarse broedvogel in het ARDEA werkingsgebied. Omdat hij in het Uilenbos vaak in de kruinen van hoge eiken foerageerde en alleen door zijn scherpe roep ontdekt werd, is het een weinig opvallende en moeilijk te lokaliseren soort. De roepende vogel die van begin tot half juni werd waargenomen in het noordelijk Eikenbos, werd daar nadien niet meer opgemerkt. Mogelijk verplaatste deze vogel(s) zich vanaf half juni naar het Zuidelijk eikenbos waar op 17 mei en 13 juni 2 adulte vogels in hun broedbiotoop werden waargenomen.

Foto: De Mager Waizer

Draaihals

Tijdens de 2de inventarisatieronde op 29 april, hoorden we een roepende draaihals langs de oostelijke rand van het gebied. Mogelijk wordt deze schaarse doortrekker wel eens over het hoofd gezien.

Luc Van Schoor

Sperwer

Eind april was een balzend paar present, cirkelend boven het Noordelijk Eikenbos. Tot begin juni werd daar ook regelmatig een solitaire vogel waargenomen. Ondanks het ontbreken van een nestvondst nemen we aan dat sperwer in dat bosgedeelte of in de onmiddellijke omgeving heeft gebroed

Foto Maarten Mortier

Buizerd

Een balsend paar was geregeld te zien en te horen, vooral in en rond het Noordelijk Eikenbos. Op 13 juni ontdekten we daar ook het nest met 2 juveniele vogels. Op 20 augustus waren boven het Uilenbos 4 thermiekende vogels te zien die werden lastig gevallen door een Havik (HW).

Foto Walter De Weger

Boomvalk

Tijdens de 2de helft van mei toerde een boomvalk rond het Noordelijk domeingedeelte en de waterzuivering. Nadien werd de soort niet meer aangetroffen in het gebied. Vermoedelijk was het een broedvogel in deze omgeving.

foto Guy Borremans

Havik

Op 3 juni riep een juveniele havik 's morgens vanuit een sparrenbos langs de noordelijke rand van het Uilenbos. Op 20 augustus werd een adult mannetje gespot boven het Zuidelijk Eikenbos, die het 4 opschroevende buizerds lastig maakte (HW). Mogelijk broedvogel in het Domein van Moretus (?).

Wespendief

De enige waarneming tijdens het broedvogelonderzoek werd opgetekend op 14 mei; een rondcirkelende vogel samen met 2 buizerds boven het Uilenbos. Tijdens de eigenlijke broedperiode juni/juli werden geen waarnemingen ingevoerd. Een mogelijk broedgeval in de omgeving lijkt dan ook weinig waarschijnlijk.

Foto Guy Borremans

Tijdens de inventarisatieperiode werden ook volgende soorten waargenomen :

Rode wouw :1 ex overvliegend Noord op 17 april (DVG)

Witgat : 1 ex pleisterde langs de Lauwerijkse beek op 29 april (deelnemers inventarisatieronde)

Zwartkopmeeuw :
op 28 juni foerageerden een maximum aantal van 42 ex op een bemest veld tussen de Lintsesteenweg en het Uilenbos.(LVS ,WS)

Soortenlijst Vogels - Uilenbos-Hove 2017

	Zekere broedvogel	Broedvogel randgebied	Geen broedvogel		Zekere broedvogel	Broedvogel randgebied	Geen broedvogel
Boerenwaluw		x		Koolmees	x	x	
Boomklever	5	x		Merel	5-7	x	
Boomkruiper	9	x		Middelste bonte specht	2		
Boomvalk		1		Nijlgans		x	
Bosrietzanger		1		Pimpelmees	x	x	
Bosuil	1	?		Roodborst	16	x	
Buizerd	1	?		Scholekster		1	
Draaihals			x	Sperwer	1	?	
Ekster	x	x		Spreeuw	3	x	
Fazant		x		Staartmees	4	x	
Fitis		1		Steenuil		1	
Gaai	x	x		Tjiftjaf	13	x	
Gierzwaluw			x	Tuinfluitier		x	
Goudhaantje		x		Vink	8	x	
Grauwe vliegenvanger	1			Waterhoen		?	
Groene specht	1	x		Wespendief		?	x
Grote bonte specht	7	x		Wilde eend	5	x	
Grote canadese gans		x		Winterkoning	22	x	
Grote lijster		1		Wintertaling		?	
Havik		1		Witgat			x
Heggenmus	5 - 10	x		Witte kwikstaart		?	
Houtduif	x	x		Zanglijster	3	x	
Kauw		x		Zwarte kraai	x	x	
Kievit		5		Zwarte roodstaart		x	
Kleine bonte specht	1	?		Zwartkop	12	x	
Koekoek		1		Zwartkopmeeuw			x
Kokmeeuw			x				

Opmerkingen :

x = aantal niet gekend

? = mogelijk broedvogel

randgebied = waargenomen vogels op max. 500 m van Uilenbos

habitats van algemene broedvogels (vb winterkoning , zwartkop) zijn de opgegeven aantallen benaderend

groene specht = mogelijk 2e habitat in zuidelijk eikenbos

koekoek = mogelijk ook als broedparasiet aanwezig in het Uilenbos

Foto Sonja Van Kerckhove

De resultaten van dit broedvogelonderzoek kwamen tot stand dankzij de enthousiaste medewerking van volgende ARDEA-waarnemers en medewerkers, waarvoor hartelijk dank.

DVG	Danny VG	KDL	Karel Boey
ES	Eddie Schild	LS	Louis Schramme
GB	Guy Borremans	LVS	Luc Van Schoor
HJ	Hilde Janssens	MH	Marc Hofman
HW	Hugo Waeterschoot	MVR	Mauro Van Reusel
JD	Julien Dua	NS	Niels Schild
JVD	Jan Vandaele	RM	René Matthys
JVR	Joris Van Reusel	WS	Wim Stappers
KDL	Kathy De Lange		

Dank ook aan de fotografen :

Walter De Weger, Maarten Mortier, Guy Borremans, Kathy De Lange, Sonja Van Kerckhove en Luc Van Schoor.

Opsteller van het rapport : Luc Van Schoor

1 oktober 2017